

— (*Pevsko naznanilo.*) Ker je čitalnica dobila zdaj v gospodu Antonu Stöckelnu zopet stalnega pevodjo in kapelnika, se bodo začele ta teden zopet redne pevske vaje, in sicer: vsak četrtek in vsako soboto ob 8. zvečer pevska šola za moške, vsak ponedeljek in četrtek ob 5. zvečer pevska šola za gospodičine, vsako sredo zvečer ob 8. uri orkestralne vaje, vsak torek in petek ob 8. uri zvečer so skušnje moškega pevskega zbora. Skušnje dramatičnega zbora bodo vsako sredo in eventuelno vsako soboto zvečer ob 7. uri. Vse te vaje bodo v čitalnični pevski sobi, kjer se sprejemajo oglasila dotične dni.

— (*Slovensko gledišče.*) Prešernov god se je tudi v gledišči lepo obhajal, ker je bila predstava obeh iger izvrsta. V prvi „Trnje in lovor“ se je zlasti gosp. Schmid pokazal pravega umetnika, gospodična Ledarjeva se nam je pa ta večer tudi prikupila. V opereti „Deklica Elizondska“ so se odlikovali gospodična pl. Neugebauerjeva in gospoda Nolli in Meden. Zato in ker se operete napevi ušesu prilegajo, bi želeli to lično opereto še slišati. Občinstvo je bilo z igrama popolnoma zadovoljno in ploskalo igralcem; le škoda, da je bil prolog tako suh! „Worte, nichts als Worte“, bi rekel Nemeč; ni čuda, da tudi gospodične Podkrajškove, ki ga je govorila, ni mogel navdušiti. — Soboto 12. t. m. se bo igrala „Edina hči“, vesela igra v dveh dejanjih, in opereta „Roža st. flourska“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Pri pretresanju državnega proračuna za prihodnje leto se je v državnem zboru vnel živahen razgovor, letele so sèm ter tje hude besede. Izmed poslancev federalistične stranke so se skazali v sijajnih govorih naš vrli Herman, Pražak in Greuter. Posl. Herman je pravil ministerstvu in njegovi stranki besede, kakoršnih pač še nista slišala. Pričenši s tem, da ima država sicer pravico, tirjati od podložnih državljanov stroške vladanja, je poudarjal to, da imajo pa tudi narodi pravico pogledati in poprašati, kako se vlada, zlasti če se pokaže, da gre čedalje slabše. Naštel je potem vse, kar se je zgodilo, postave, ki so se dajale, in dokazal, da je po vsem tem Avstrija, namesto da bi se povzdignila, še vedno globokeje se pogreznila. Nastala je liberalna država, pred katero pa ni nobena svoboda, nobena pravica varna; resnica je, da ga skoro ni že niti naroda, niti dežele, niti družbe, kateri bi po tej liberalni državi že razžaljeni ne bili; prišlo je že tako daleč, da je državi vse nasprotno in da se vse, kar je boljšega, od nje odteguje. Kdor se temu vpira, ga preganjajo, pa bi morali še veseli biti, da je kaj takih, ki se takemu pogubljivemu početju vstavljajo. Če narodi hočejo kruha imeti, se jim ponuja vedno le kamen ustave; kaj pomaga, če smo ustavoverni, pri tem pa poginemo? Primerjajoč dobrote države na podlagi fundamentalnih člankov osnovane z pogubonosno ustavoverno državo zgrabi centralistični sistem, ki najprej dežele izmolze, potem pa, ko je po slabem gospodarstvu zabredel v močvirje, hoče, da bi ga izmolzene dežele zopet na suho spravile; ne pomisli pa, da, če srcé otrpne, otrpnejo tudi vsi udje telesa. Avstrijska država je taka, da more le s pomočjo katoliške cerkve trdna biti; liberalni sistem pa je ravno ta najmočnejši steber podrl. Pomoci tu ni druge, nego na podlagi federalistične politike, kajti zdanja politika je politika Štefanskega stolpa, na Dunaji merijo vse po enem, lastnem kopitu. — Da je

vse tako slabo, tega ni kriva opozicija, marveč tisti, ki so vse to, kar je, vpeljali; ta stranka zna le zdirati, zidati ne. Pa moti se, kdor misli, da smo zdaj že na najslabšem; mi gremo zmiraj navzdol, kjer se ne dá tako lahko vstaviti. V tem sistemu ni blagora za Avstrijo, nastopiti mora drugo pot, če ne, kmalu ne bo od Avstrije družega, ko ustava. Ta država demoralizira vse, cerkev in človeško družbo: ni čuda, če se hudo delstva čedalje bolj množé, ako liberalni sistem, zatirajoč cerkev, katere moč je najtrdnejša jez zoper nje, sam jim potuho daje. Pregarjanje cerkve ne izvira nikdar od narodov, marveč vselej od vlad, tega smo se zopet prepričali, kajti ljudstvo čuti, da ima v veri največ varnosti pred hudodelniki. Mirú pa s cerkvijo ne bo še kmalu, to je videti iz tega, da se po vsem cesarstvu po cestah pobira, kar je liberalnega in iz tega nabranega se potem parlamenti delajo, ki po tem takem zastopajo peščico državljanov, pa ta peščica je proti poslancem ogromne večine prebivalcev v večini! Da pri vsem tem nismo še na slabšem, kakor smo, to ni zasluga državne vlade, marveč le zdrave pameti narodov, ki se na vso moč prizadevajo paralizirati početje te čudne državne politike. Tako bo Avstrija poginila enako ladiji brez spretnega vodje, ako ne pride kmalu v boljše roke. — Res grenke so besede, katere je vrli naš poslanec vladi in njeni stranki pravil, a resnične so. — Dr. Pražak se je sprahajal bolj po številkah, pa je ministerstvu vendar-le marsikako grenko povedal. Poudarjal je posebno, da za Avstrijo ni pričakovati pomoči niti od tega zbora niti od tega ministerstva. — Greuter je z znano odkritosrčnostjo ustavovercem take pod nos dajal, da so se jeze kar kviško poganjali; zato pa nemški listi pravijo, da je bil „saugrob.“ Tedaj „saugrob“ je takim ljudem tisti, ki jim resnico pové! — Govorila sta tudi še dr. Vošnjak in Pfeifer, prvi o že znanih navadnih nadlogah Slovencev, drugi pa o revščini po Dolenskem.

— Grof Hohenwart je v odseku državnega zbora, voljenem za preuredbo političnih uradov in občin, poudarjal to, da se mora najprej pri občinah prenesti začetki, ker so občine tako rekoč temelj, na katerega se morejo potem še le zidati drugi politični uradi. Zato se mora odpraviti dualizem v uradovanju med samostojnimi in državnimi uradi. Razloček med samostojnim in izročnim področjem ni pravi in občinam in uradnikom le sitnosti dela ter jim je na poti pri poslovanju. Sploh se je izrekel za federalistični princip, po katerem bi se moralo ravnati pri prenejanju občinskih postav.

— Govori se, da bo Andrassy odstopil, ker je neki razžalil Rusko, katera zato bóje ne misli privoliti v colninsko pogodbo.

— Liberalci so s svojo umetnostjo pri kraji, klub za klubom se dela, pa nič ne pomaga. Zdaj bi radi dobili na posodo za železnice 300 milijonov, da bi mogli zopet spodobno med ljudi.

Ogerska. — Cesar je prišel v Gödöllö in povabil Sennyeya k sebi. Ta novica je važna ne le za Ogersko, ampak tudi za Avstrijo, ker pomeni — premembo sistema.

Česka. — Českih poslancev ne kličejo v državni zbor, ker bi bila nova volitev le zopet nova zguba in blamaža za vlado.

Kursi na Dunaji 7. decembra.

5% metaliki 96 fl. 15 kr.

Ažijo srebra 105 fl. 50 kr.

Narodno posojilo 74 fl. 45 kr.

Napoleondori 8 fl. 90 kr.